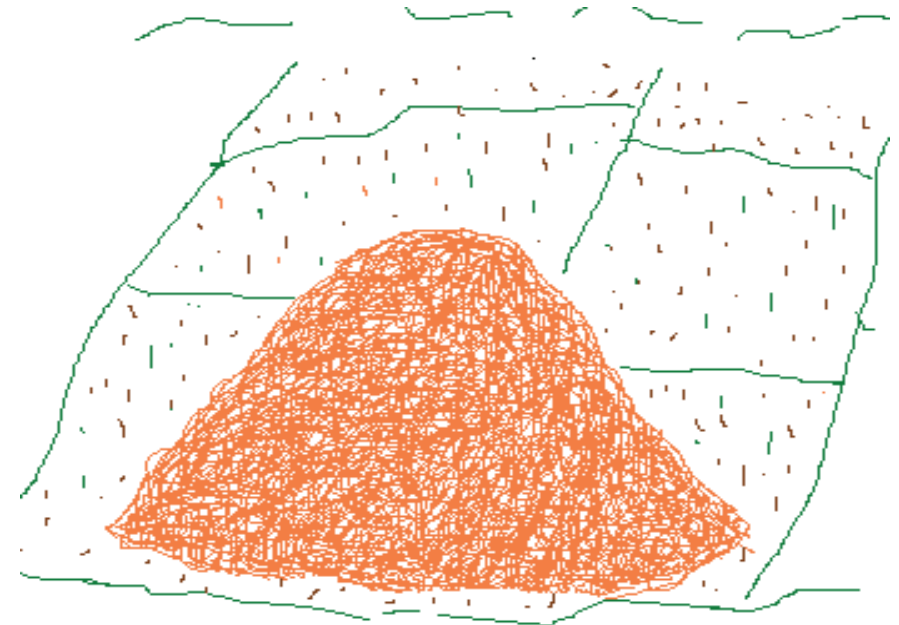

ເຕັກນິກ ການເຮັດຝຸນບົນ ປັບປຸງບຳລຸງດິນ

ເອກະສານ ປະກອບການຝຶກອົບຮົມ 28:

Laos Extension for Agriculture Project
P.O. Box 9159
Vientiane, Lao P.D.R.
Tel/fax: 021 732 162 Mobile: 020 5526277
Email: leap@laoex.org
Email: cetdu@laoex.org

CETDU
Central Extension
Training and
Development Unit

ປຶ້ມຄູ່ມືໃນການສົ່ງເສີມກະສິກຳແມ່ນຫົວຂໍ້ຕໍ່ເນື່ອງຊຶ່ງລວມມີ:

- ວິທີການສົ່ງເສີມ (ພາກ 1 ຫາ 19)
- ເຄື່ອງມື ສຳລັບວິທີການສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະປ່າໄມ້
- ປຶ້ມຄູ່ມື ກ່ຽວກັບເຕັກນິກ ກະສິກຳ ສ້າງສັດ ປູກຜັງຫລັກສູດ (ພະນັກງານສົ່ງເສີມ ຂັ້ນເມືອງ ແລະພະນັກງານສົ່ງເສີມຂັ້ນບ້ານ)

ປຶ້ມຄູ່ມືດັ່ງກ່າວແມ່ນເຈດຕະນາເຮັດໃຫ້ການນຳໃຊ້ງ່າຍຂຶ້ນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ນຳສະເໜີຈຸດປະສົງຂໍ້ມູນເບື້ອງຕົ້ນຂອງວິທີການສົ່ງເສີມກະສິກຳ. ປຶ້ມຄູ່ມືດັ່ງກ່າວໄດ້ຖືກພັດທະນາໃນບາດກ້າວທຳອິດຂອງໂຄງການ Leap ໂດຍການ ຮ່ວມມືກັບພະນັກງານຄູ່ຝຶກຂອງກອງສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະປ່າໄມ້ (ໂດຍແມ່ນ ພະນັກງານວິຊາການ CETDU) ຄວາມມຸ່ງຫມາຍແມ່ນເພື່ອພັດທະນາເປັນເຄື່ອງມືໃຫ້ພະນັກງານ ສົ່ງເສີມຂັ້ນເມືອງສາມາດຖ່າຍທອດໄປເຖິງຄວາມຕ້ອງການຂອງຊາວກະສິກອນ.

Laos Extension for Agriculture Project
P.O. Box 9159
Vientiane, Lao P.D.R.
Tel/fax: 021 732 162 Mobile: 020 5526277
Email: leap@laoex.org
Email: cetdu@laoex.org

22. ເຕັກນິກການປຸງແຕ່ງອາຫານຈາກສັດນ້ຳ
23. ຂໍ້ແນະນຳວິທີການລ້ຽງໄກ່ຜິ້ນບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບຜົນດີ
24. ເຕັກນິກການປູກເຂົ້າແບບກະເສດສຸມ
25. ເຕັກນິກການນຳໃຊ້ EM
26. ເຕັກນິກການປຸງແຕ່ງອາຫານຈາກກ້ວຍ
27. ເຕັກນິກການຂະຫຍາຍຜົນໄມ້ໃຫ້ໝາກ
28. ເຕັກນິກການເຮັດຝຸ່ນບົ່ມເພື່ອປັບປຸງດິນ
29. ເຕັກນິກການປູກຫວານຫາງແຂ້
30. ເຕັກນິກການປູກໝາກມັງກອນ
31. ເຕັກນິກການປູກສາລີ

ແຜ່ນພິບ

1. ເຕັກນິກການລ້ຽງໝູ
2. ພະຍາດກາຝາກຂອງໝູ
3. ເຕັກນິກການຕັດແຂ້ວໝູ
4. ການອະນຸບານໝູນ້ອຍເກີດໃໝ່
5. ເຕັກນິກການລ້ຽງໄກ່ຜິ້ນບ້ານ
6. ການປ້ອງກັນພະຍາດນິວຄາເຊິນໄກ່
7. ເຕັກນິກການຕົກກ້ານາແຊງ
8. ເຕັກນິກການເຮັດຝຸ່ນບົ່ມ ແລະການນຳໃຊ້ໃນນາເຂົ້າ
9. ເຕັກນິກການຕົກກ້າດາປ່ອກ
10. ເຕັກນິກການເຮັດນາຫວ່ານດິນຕີນ
11. ເຕັກນິກການໃຫ້ນ້ຳແກ່ເຂົ້າ
12. ຄວາມຕ້ອງການນ້ຳຂອງພືດ (ເຂດພາກໃຕ້, ກາງ ແລະເໜືອ)
13. ການລະບາດຂອງພະຍາດສັດຄ້ຽວເອື້ອງ

ບົນຄູ່ມືໃນແຕ່ລະເລື່ອງ

1. ເຕັກນິກການປູກໝາກເຜັດໃຫຍ່
2. ເຕັກນິກການປູກຜັກບູນໂຄລີ
3. ເຕັກນິກການປູກຜັກກະລໍ່າປີ
4. ເຕັກນິກການປູກຜັກກະລໍ່າດອກ
5. ເຕັກນິກການປູກຜັກກາດຂາວ
6. ເຕັກນິກການປູກຜັກກາດນາ
7. ເຕັກນິກການປູກຜັກກາດຫົວ
8. ເຕັກນິກການປູກໝາກຖົ່ວ
9. ເຕັກນິກການປູກຜັກຫອມປ້ອນ
10. ເຕັກນິກການປູກໝາກແຕງກວາ
11. ເຕັກນິກການປູກຜັກທຽນ
12. ເຕັກນິກການປູກໝາກເຜັດຢວກ
13. ເຕັກນິກການປູກຜັກກາດຂຽວກວາງຕຸ້ງ
14. ເຕັກນິກການປູກໝາກເຜັດຂີ້ໜູ
15. ເຕັກນິກການປູກຜັກສະຫຼັດ
16. ເຕັກນິກການປູກໝາກເຜັດຊີ້ຝາ
17. ເຕັກນິກການປູກຜັກບົວແບ່ງ
18. ເຕັກນິກການປູກໝາກຖົ່ວຍັດ
19. ເຕັກນິກການປູກຜັກບົວຫົວໃຫຍ່
20. ເຕັກນິກການປູກໝາກເລັ່ນ
21. ເຕັກນິກການປູກຖົ່ວຝັກຍາວ

ເອກະສານ 28:

ເຕັກນິກການເຮັດຝຸ່ນບົນ ເພື່ອປັບປຸງບຳລຸງດິນ

ສາລະບານ

ວິທີການເຮັດຝຸ່ນບົນ	2
ຝຸ່ນບົນແມ່ນຫຍັງ ?	2
ຄຸນປະໂຫຍດຂອງຝຸ່ນບົນ	2
ວັດຖຸທີ່ໃຊ້ເຮັດຝຸ່ນບົນ	3
ສະຖານທີ່ໃນການເຮັດຝຸ່ນບົນ	3
ການນຳໃຊ້ຝຸ່ນເຮັດຝຸ່ນບົນ	4
ຂັ້ນຕອນໃນການເຮັດຝຸ່ນບົນ	5
ໄລຍະເວລາເຮັດຝຸ່ນບົນ	7
ແຮ່ທາດຕ່າງໆໃນຝຸ່ນບົນທີ່ເປັນແລ້ວ	8

ກອງສົ່ງເສີມ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
ພະແນກ ສົ່ງເສີມ ແລະ ຄຸ້ມຄອງໂຄງການ
ໜ່ວຍງານ ພັດທະນາຮູບແບບ ແລະ ຝຶກອົບຮົມ, ເມສາ 2003

ເຕັກນິກການເຮັດຝຸນບົ່ມ ເພື່ອປັບປຸງບຳລຸງດິນ

1. ວິທີການເຮັດຝຸນບົ່ມ

1.1. ຝຸນບົ່ມແມ່ນຫຍັງ ?

ແມ່ນຝຸນອິນຊີຊະນິດໜຶ່ງ ທີ່ໄດ້ຈາກການນຳເອົາເສດຟິດຕ່າງໆມາ ບົ່ມໄວ້ ໃຫ້ຜູ້ເປື່ອຍ ໂດຍກົດຈະກຳ ຂອງຈຸລິນຊີ ຈົນກາຍຈາກສະພາບເດີມ ມາເປັນສີນ້ຳຕານບົ່ມດຳ ທີ່ມີລັກສະນະອ່ອນນວນ ແລະບໍ່ມີກິ່ນເໝັນ .

1.2. ຄຸນປະໂຫຍດຂອງຝຸນບົ່ມ

- ຊ່ວຍໃນການປັບປຸງບຳລຸງດິນ ເພີ່ມປະລິມານອິນຊີວັດຖຸແກ່ດິນ ແລະ ທາດອາຫານໃຫ້ແກ່ຜິດ, ເຮັດໃຫ້ສະພາບໂຄງສ້າງຂອງດິນເໝາະສົມ ຕໍ່ການເຕີບໂຕຂອງຜິດ ແລະຜູ້ຜຸ່ຍສະດວກໃນການກຽມດິນ ເພີ່ມການ ລະບາຍອາກາດ ແລະນ້ຳໃນດິນໜຽວ ແລະເພີ່ມຄວາມສາມາດໃນການ ຮັກສານ້ຳໃນດິນຊາຍ
- ຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນ ໃນການໃຊ້ຝຸນເຄມີສ່ວນໜຶ່ງ ແລະເກີດໃຫ້ເພີ່ມຜົນ ຜະລິດທາງດ້ານກະສິກຳໄດ້ດີ ທັງເປັນວັດຖຸທີ່ຫາໄດ້ງ່າຍໃນທ້ອງຖິ່ນ
- ຊ່ວຍກຳຈັດເສດຟິດ ແລະວັດສະຜິດທັງໝາຍໃຫ້ໝົດໄປ, ເຮັດໃຫ້ສະ ພາບສິ່ງແວດລ້ອມ, ບໍລິເວນທີ່ຢູ່ອາໄສ, ໂຮ່ນາ ຕະຫຼອດຮອດແມ່ນ້ຳລຳ ທານສະອາດ ທັງຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນການເກີດອຸປະຕິເຫດຈາກການຈູດເຜົາ ທຳລາຍເສດຟິດ ໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມວິທີ.

1.3. ວັດຖຸທີ່ໃຊ້ເຮັດຝຸ່ນບົນ

1. ເສດຟີດຕ່າງໆ ທີ່ເປັນວັດຖຸ ເຫຼືອຖິ້ມຈາກໂຮ່ນາເຊັ່ນ: ເຝືອງ, ຕໍ່ເຝືອງ, ຕົ້ນ ແລະລຳສາລີ, ເປືອກໝາກຖົ່ວ, ເສດຫຍ້າ ແລະໂປໂມ້ທຸກຊະນິດ
2. ວັດຖຸເສດເຫຼືອຈາກໂຮງງານອຸດສາຫະກຳຕ່າງໆເຊັ່ນ: ຂີ້ແກບ, ຂີ້ເລື່ອຍ ເສດອ້ອຍ ແລະອື່ນໆ
3. ເປັນອົງປະກອບເຊັ່ນ: ຝຸ່ນເລັ່ງເພື່ອໃຊ້ເປັນແຫຼ່ງອາຫານຂອງຈຸລິນຊີ
4. ເຊື້ອຈຸລິນຊີເພື່ອເພີ່ມປະລິນາມ ຂອງຈຸລິນຊີໃນກອງຝຸ່ນບົນຊ່ວຍໃຫ້ເປັນຝຸ່ນບົນໄວຂຶ້ນ
5. ອຸປະກອນຮັບໃຊ້ມີ: ຈີກຊ້ວນ, ຄາດ, ບົວຫົດນ້ຳ, ອ່າງນ້ຳ, ໄມ້ແມັດ, ຜ້າຢາງປົກ, ຜ້າ, ກະຕ່າ ຫຼືເຂັ້ງ.

1.4. ສະຖານທີ່ໃນການເຮັດຝຸ່ນບົນ

1. ຕ້ອງຕັ້ງຢູ່ໄກແຫຼ່ງວັດຖຸ ທີ່ນຳໃຊ້, ໄກແຫຼ່ງນ້ຳ, ບ່ອນທີ່ນ້ຳບໍ່ຖ້ວມເຖິງ
2. ໄກກັບສະຖານທີ່ ທີ່ຈະນຳເອົາຝຸ່ນບົນໄປໃຊ້
3. ພື້ນທີ່ຮອງກອງຝຸ່ນ ຕ້ອງເຮັດໃຫ້ຮາບພຽງຈະຊ່ວຍເປັນຂຸມ ຫຼືເຮັດເປັນອ່າງກໍ່ໄດ້.

1.8. ແຮ່ທາດຕ່າງໆ ໃນຝຸ່ນບົນທີ່ເປັນແລ້ວ (ເຝືອງ)

1. ແຮ່ທາດຕ່າງໆ ໃນຝຸ່ນບົນທີ່ເປັນແລ້ວ

ຝຸ່ນບົນພາຍຫຼັງທີ່ເປັນແລ້ວຈະເປັນຈຸແຮ່ທາດ N, P, K ດັ່ງນີ້:

ໃນ 1 ໂຕນ ຝຸ່ນບົນຈະມີທາດໂດຍປະມານ

N = 17,2 ກິໂລ

P = 18,0 ກິໂລ

K = 8,5 ກິໂລ

2. ວິທີນຳໃຊ້ຝຸ່ນບົນເຂົ້າໃນການກະສິກຳ

- ໃສ່ນາເຂົ້າ : ຄວນໃສ່ໃນອັດຕາສ່ວນ 5 ຫາ 10 ໂຕນ / ຮຕ ຫຼືເທົ່າກັບ 800 ຫາ 600 ກລ / ໄລ່, ຕ້ອງເອົາຝຸ່ນບົນໄປຢາຍທົ່ວໂຮ່ນາແລ້ວໂຖກົບກ່ອນການປັກດຳ 15 ຫາ 20 ວັນ
- ໃສ່ພືດຜັກຕ່າງໆ: ຄວນໃສ່ໃນອັດຕາສ່ວນ 1 ຫາ 3 ໂຕນ / ໄລ່ຫວ່ານ ໃຫ້ທົ່ວບໍລິເວນ ຂອງໝານທີ່ຈະປູກຜັກໃນໄລຍະກຽມດິນແລ້ວໂຖກົບ ຫຼື ໃສ່ປົນກັບຝຸ່ນເຄມີສູດຕ່າງໆກໍ່ໄດ້, ຖ້າຫາກປູກໄດ້ 1 ປີ ແລ້ວ ໃຫ້ໃສ່ 50 ຫາ 100 ກິໂລ / ຕົ້ນ ໃຫ້ໃສ່ອ້ອມຮອບຕາມຊົງຝຸ່ນຂອງຕົ້ນໄມ້.

1.7. ໂລຍະເວລາບົນຝຸ່ນ

1.7.1. ໂລຍະເວລາບົນຝຸ່ນ

- ເວລາບົນຝຸ່ນແມ່ນຂຶ້ນກັບລະດູການ
- ຍາມໜາວແຕ່ເດືອນ 11 ຫາ ເດືອນ 3 (ເດືອນສາກົນ) ໃຊ້ເວລາບົນຢ່າງນ້ອຍ 45 ວັນ .
- ຍາມຮ້ອນແຕ່ເດືອນ 4 ຫາ ເດືອນ 9 (ເດືອນສາກົນ) ໃຊ້ເວລາບົນ 25 ຫາ 30 ວັນກໍ່ສາມາດນຳເອົາໄປໃຊ້ໄດ້
- ຫຼັງຈາກບົນຝຸ່ນໄດ້ 1 ຫາ 2 ອາທິດ ກໍ່ສາມາດ ປັ້ນກອງຝຸ່ນໄດ້ ເພື່ອໃຫ້ອາກາດຖ່າຍເທ ແລະເຮັດໃຫ້ເຝືອງຂ້າງນອກທີ່ຍັງບໍ່ທັນຂະຫຍາຍຕົວ ປັ້ນກັບເຂົ້າໄປໃນກອງຝຸ່ນ .

1.7.2. ຈະສັງເກດແນວໃດວ່າເປັນຝຸ່ນແລ້ວແລ້ວ

ໂດຍທົ່ວໄປຝຸ່ນບົນທີ່ສະຫຼາຍເປັນຝຸ່ນແລ້ວຈະສັງເກດໄດ້ງ່າຍດັ່ງນີ້:

- ສີຂອງເສດຟິດຈະເຂັ້ມເປັນສີນ້ຳຕານບົນດຳມີຄວາມອ່ອນເຍື້ອຍຜຸ່ຍດີກວ່າໂລຍະທຳອິດ .
- ອຸນນະພູມພາຍໃນ ແລະນອກກອງຝຸ່ນໄກ້ຄຽງກັນ
- ບໍ່ມີກິ່ນເໝັນ
- ມີຄວາມຊຸ່ມ 40 ຫາ 50 % ບໍ່ຄວນປະຝຸ່ນທີ່ເປັນດິດແລ້ວໄວ້ດິນດິນເກີນໄປ ເພາະຈະສູນເສຍທາດອາຫານ .

ຮູບ.1. ສະຖານທີ່ເຮັດຝຸ່ນບົນ

1.5. ການນຳໃຊ້ເຝືອງເຮັດຝຸ່ນບົນ

1.5.1. ວັດຖຸທີ່ນຳໃຊ້

1. ເຝືອງ 1.000 ກິໂລ, ຝຸ່ນຄອກ (ຂີ້ງົວ, ຂີ້ຄວາຍ, ຂີ້ເກ່ ...) ປະມານ 50 ກິໂລ
 - ຂີ້ເທົ່າ 10 ກິໂລ
 - ປູນຂາວ 1 ກິໂລ
 - ຮຳ 1 ກິໂລ
 - ເຮົາໄດ້ອັດຕາສ່ວນ : 1000 : 10 : 1
2. ໃນເງື່ອນໄຂມີຂີ້ສັດ, ປູນຂາວ ແລະຮຳຫຼາຍຍິ່ງດີ
3. ໃນນັ້ນສາມາດນຳໃຊ້ຝຸ່ນເຄມີ ສູດ 16 : 20 : 00 ຫຼື 46 : 00 : 00 ເພີ່ມໃນອັດຕາ 1 ຫາ 2 ກິໂລ / 1000 ກິໂລເຝືອງ.

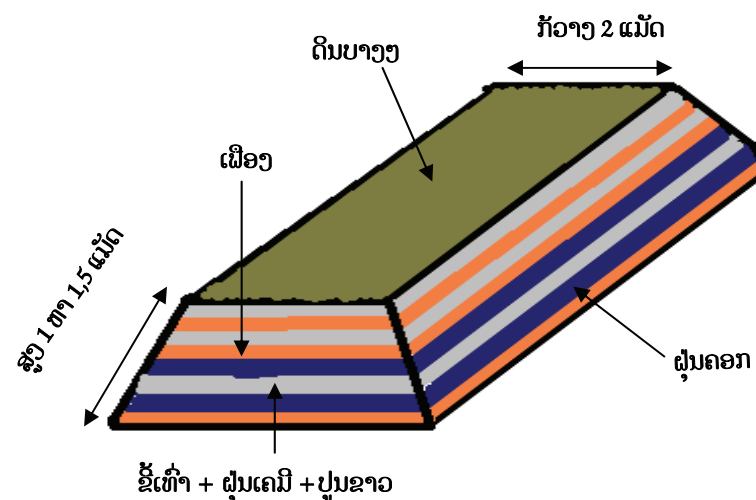

ຮູບ.2. ເຟືອງທີ່ນຳມາເຮັດຝຸ່ນບົ່ມ

1.6. ຂັ້ນຕອນໃນການເຮັດຝຸ່ນບົ່ມ

1. ກອງເສດຟິດ (ເຟືອງ, ຕໍ່ເຟືອງ) ໃສ່ໃຫ້ໜ້າປະມານ 20 ຫາ 30 ຊຸມ ຢຽບ ແລ້ວຫົດນ້ຳໃຫ້ຊຸ່ມ.
2. ເອົາຝຸ່ນຄອກໂຮຍໃສ່ເທິງກອງເຟືອງ ເປັນຊັ້ນທີ 2 ໂດຍໃຫ້ໜ້າປະມານ 5 ຊຸມ
3. ເອົາຂີ້ເທົ່າ , ຝຸ່ນເຄມີ, ປູນຂາວໂຮຍໃສ່ໃຫ້ທົ່ວ (ໂຮຍບາງໆໃຫ້ສະໝໍ້າ ສະເໝີ) . ແລ້ວປົກດ້ວຍດິນລະອຽດປະມານ 2.5 ຊຸມ
4. ຄວນໃສ່ຈຸລິນຊີໃນແຕ່ລະຊັ້ນໃຫ້ທົ່ວ ໃນອັດຕາສ່ວນ 200 ກຣາມ ປະສົມ ນ້ຳ 20 ລິດ / ເຟືອງ 1 ໂຕນ (ໃຫ້ເບິ່ງວິທີການນຳໃຊ້ຢູ່ນຳຊອງຂອງຈຸລິນຊີ ແຕ່ກ່ອນຈະເອົາໄປຫົດໃສ່ຄວນຄິນໃຫ້ລະອຽດໃນເວລາ 10 ຫາ 20 ນາທີເສຍກ່ອນ ຈຶ່ງແປງເອົາໄປຫົດໃສ່ ແລ້ວເອົາດິນຫວ່ານປົກເທິງ ສຸດໜ້າ 1 ຊຸມ .

5. ຫຼັງຈາກທີ່ເຮັດສຳເລັດແລ້ວ ກໍ່ສືບຕໍ່ເຮັດຄືນໃໝ່ຂັ້ນຕອນ 1, 2, 3, 4 ຕື່ມ ເຮັດແນວນີ້ຈົນກອງຝຸ່ນມີຄວາມສູງເຖິງ 1 ຫາ 1.5 ແມັດ
6. ຫຼັງຈາກສຳເລັດແລ້ວ ໃຫ້ເອົາຜ້າຢາງປົກຄຸມໄວ້ ຫຼືຖ້າບໍ່ມີຜ້າຢາງກໍ່ ໃຫ້ເອົາໂປກ້ວຍປົກກໍ່ໄດ້ ຖ້າມີເງື່ອນໄຂຄວນນຸ່ງ ແລະເຮັດຮ່ອງລະ ບາຍນ້ຳອອກຈາກໜານຝຸ່ນ.

ຮູບ.3. ຂັ້ນຕອນການເຮັດຝຸ່ນບົ່ມ

ຄວນເຮັດຮົ້ວອ້ອມໄວ້ ເພື່ອປ້ອງກັນສັດມາລົບກວນ. ຖ້າຫາກບົ່ມ ຝຸ່ນຍາມໜ້າຫຼັງຈາກເອົາຜ້າຢາງປົກກອງຝຸ່ນແລ້ວ ຄວນນຳເຟືອງມາປົກ ຫຸ້ມທາງນອກເພື່ອຮັກສາຄວາມຮ້ອນຂອງກອງຝຸ່ນ.